

A pecőli plébániahivataltól.

142/1945.sz.

Tárgy: Mikolics Ferenc honvéd emléktárgyai
nak kézbesítése.

Mikolics Mihály Uram.

A c s t e s z é r.

Kedves Mikolics Uram és Mikolicsné Asszonyom!

Fájdalmas szívvel arról kell értesítenem, hogy hön szeretett gyermekük Ferenc, a kenézi csatában géppisztolylovás áldozata lett. Az ütközet március 29.-én, Nagycsütörtökön volt. Az ütközet után 18 gyermekhonvéd maradt a csataterén és a lövészárokban. Ugyanakkor 13 orosz és két német katona holttestét találtuk meg.

Fiuk holttestét közös sírban a kenézi temetőben hantoltuk el Nagyszombaton délután 3 órakor.

Az elesett 17 éves ifju haláláért Isten és emberek előtt legyenek felelősek azok, akik meggondolatlanul és lelkiismeretlenül a kilátástalan és reménytelen küzdelembe hajszolták gyermekhonvédeinket. 400 honvéd állott ellen és szállott szembe, -ugyszólván fegyver nélkül, az óriási orosz csapatoknak. Fájt a szívünk, hogy nem tudtuk véreinknek odakiáltani: Fiuk! Tegyétek le a fegyvert! Minden küzdelem hiábavaló. Mentsetek meg életeteket!

Ők meghaltak, de itt maradt a fájdalom és keserűség az édesapa, az édesanya, a testvér szívében és lelkében! Ki tudja a szomorú szívű édesapát és a bánatoslelkű édesanyát és a testvérét sirató Pistit megvigasztalni és Ferit Önöknek visszaadni?

Átérzem és átélem lelki fájdalmukat és fájdalmukra szeretnék néhány vigasztaló szót mondani. Az emberi élet törékeny és mulandó. Nincs itt állandó lakóhelyünk. A szegény Ferit előbb érte a kérélnhetetlen halál, mint a hős édesapát. Vigasztalásul azonban itt maradt Pista. Pista fiam! Ismeretlen létemre arra kérlek, hogy légy öröme és reménysége és gyámolítója Feri helyett is drága szülőidnek! En szentmiséimben és imádságaimban kérem a jó Istent, hogy szegény elesett fiuknak adjon örök nyugodalmat, maguknak pedig lelki békét és Isten akaratában megnyugvást.

Arra kérem a jó szülőket, megnyugvás céljából sokszor menjenek hétköznap is szentmisére és imádkozzanak a megboldogult lelki üdvéért nagyon sokszor.

Végül azt kérem, hogyha tehetik küldjenek hős fiuk sírjára egy cserépben élővirágot, hogy azt fiuk sírján elhelyezhessem a magunk virágai mellé és ezek a kenézi kis temetőben a hősök sírhantján állandóan illatozzanak és hirdessék mindenkor mindenkinek, hogy a katolikus szívekben él a kegyelet, hála és szeretet hőseink iránt.

Amikor a megboldogult Zsoldkönyvét és leveleit, amiket nála találtunk, átküldöm, mélységes részvétellel vagyok mindhármuknak,

Pecöl, 1945. szeptember hó 11.-én.

Tisztelettel,
Varga Gábor
esperesplébános.

Immár nem jeltelen sírban!

Álulátság egy korábbi számában már közzétettük azt a levelet, melyet Varga Gábor esperesplébános írt 1945. szeptember 11-én Mikolics István szüleinek fiúk elveszéséről.

Lekezdettől idézek néhány sort a levélből:

Ájndalmas szívvel arról kell értesítenem Önöket, hogy a szeretett gyerekük a kenézi csatában géppisztolylő haldozata lett. Az ütközet március 29-én Nagycsütörtönön volt. Az ütközet után 18 gyermekhonvéd maradt a tatéren és a lövészárookban. Ugyanakkor 13 orosz és 2 met katona holttestét találtuk meg.

Úk holttestét közös sírban a kenézi temetőben hantol- el Nagyszombaton délután 3 órakor.

elcsesett 17 éves ifjú haláláért Isten és az emberek előtt nyenyenek felelősek azok, akik meggondolatlanul és lelki- neretlenül a kilátástalan és reménytelen küzdelembé jszolták gyermekhonvédeinket. Négyszáz honvéd állt 'ent és szállott szembe, - úgyszólván fegyvertelenül, az iási orosz csapatoknak"

Végül azt kérem, hogyha tehetik küldjenek hős fiúk sir- ra egy cserépben élővirágot, hogy azt a fiúk sírján elhe- ezhessem a magunk virágai mellé és ezek a kenézi kis metőben a hősök sírhantján állandóan illatozzanak és rdessék mindenkor mindenkinek, hogy a katolikus szí- kben él a kegyelet, hála és szeretet hőseink iránt."

5 évnek kellett eltelnie, hogy tragikus sorsukhoz méltó, dozatuk előtt tisztelgő síremléket kapjanak, és ne kelljen ltelen sírban nyugodniuk.

legvalóságának ha nem is mesébe illő, de mindenkép- en érdekes történetét Mikolics István adja közre:

tragikus hirt hozó levél után az édesanyám természe- sen elutazott a 140 km-re lévő Vas megyei helyiségbe, szél a pappal is, aki a levelet írta. A közös síron volt y fakereszt, aminek két lába volt és egy hosszú kereszt- en lévő deszka, melyen a nevek voltak felsorolva. Ami- or apámmal a hatvanas években motorkerékpárral el- entünk, a fejfából már csak egy korhadt maradvány volt. gy másik alkalommal, mikor apámmal ismét ott jártunk 'mondták a falubeliek, hogy a határban tagosítás során 'leslegessé vált egy kő kereszt, ezt a tanácselnök felállí- tta a közös sír elé, és egy vékony kis beton kerettel kör- evonták. Ez természetesen jeltelen volt, hiszen azon nem

volt semmi utalás arra, hogy mi okból és kik nyugszanak a mellette lévő közös sírban.

i- Abban az időben erről nem is igen lehetett beszélni, mert a "hősök" jelző csak az szovjet katonákat illette meg.

Ez az állapot 65 évig állt fent, amikor is a múlt évben egy alkalommal a lányom invitálására ismét elmentünk a test- vérem sírjához Kenézre, ahol ugyanaz az állapot, ha nem rosszabb fogadott bennünket. Nagyon bántott a dolog, hi- szen már rendszerváltás is volt és ez a méltatlan állapot senkinek nem szűrt szemet.

A koszorú letétele és a tisztelgés után sétálni indultunk a temetőbe, mely egyébként nagyon rendezett és tiszta volt, középpont sétánnyal, gyönyörű síremlékekkel stb.

Sétánk közben jött velünk szembe egy hölgy, akit egy hirte- len ötlettől vezérelve megszólítottam: Bocsásson meg asz- szonyom, hogy megszólítom, engedje meg, hogy bemutat- kozzam, Mikolics István vagyok az egyik hősi halott ma- gyar katonának a testvére.

Majdnem hanyatt esett a csodálkozástól, hogy van még va- laki a hozzátartozók közül.

Amint látja, itt vagyok!

Ezt követően bemutatkozott, így kiderült, hogy Ő a falu polgármesterasszonya. Majd elmondta, hogy koránál fog- va nem sokat tud a közös sírban nyugvó honvédekről.

Kérdeztem tőle, hogy tudja-e ezeknek a katonáknak a ne- veit?

Nem, - de elő tudom teremteni, ugyanis az én nagyapám akkor volt bíró és az ő iratai között megvan a névsor.

Na... akkor már csak az akarat hiányzik, hogy történjen valami, hiszen a két német és orosz katonának külön-külön van méltó síremléke, míg a magyar földben nyugvó, magyar hősi halottaknak egy betű sincs.

Hát... azok sem tehetnek róla, hogy ide kerültek - válaszolta.

Na... és a 18 magyar gyerekmber tehet róla, hogy a nyila- sok a biztos halálba küldték őket? - vágtam vissza.

Elismerte, hogy ebben viszont nekem van igazam.

Szó, szót követett, majd ígéretet tett, hogy ezt a mulasztást igyekszik tisztességgel elrendezni. Azt is mondta, hogy Ő már a saját költségén is megcsináltatta volna a síremléket, de a pénz és az egyéb napi gondok miatt, mellőzésre került. Ennek ellenére azzal biztatott, hogy mire még egyszer me- gyünk változás lesz. Telt múlt az idő, eközben egy-két te- lefon, illetve levélváltás történt köztünk, de az ígéret, csak ígéret maradt.

Közben az unokám férjhez ment, kinek az apósa ország- gyűlési képviselő lett. Egy családi összejövetel során szó- ba került, a testvérem és társainak méltatlan helyzete. Ő felajánlotta segítségét, hogy ez az állapot megfelelően ren- deződjön. Elmondta, hogy naponta találkozik a honvédel- mi miniszterrel, akinek meg fogja mutatni az esperes úr ál- tal írt levelet, és a segítségét fogja kérni.

(Folytatás a következő oldalon)

Nem telt el egy hét, hív a Kenézi polgármester, hogy június 24-én lesz a falunap, és ez alkalommal, ennek keretében avatják fel a magyar katonák síremlékét, szeretettel meghívják bennünket, ha úgy gondoljuk, menjünk el. Boldogan tettünk eleget a meghívásnak.

Dél előtt 11 órakor mise volt a templomba, amit egy vendég pap, Bizonyos Brenner József helynök úr celebrált. Előtte helyi plébános köszöntötte a helynök urat, Mikolics Ferenc hősi halott katona testvérét, Mikolics Istvánt és családját, a kőfaragó mestereket, akik az emlékművet készítették és a többi megjelentet.

Utána kimentünk a temetőbe, ahol elhangzott a Himnusz, majd a papok felszentelték a síremléket, az időközben megérkező honvédelmi miniszter Hende Csaba is tartott egy rövid beszédet, elsőként elhelyezte a koszorúit, majd mi családtagok szintén, és mások.

Az ünnepség végén odamentem a miniszterhez és bemutatkoztam neki. Ő megkérdezte, hogy milyen kapcsolatban voltam a hősi halott katonával?

A testvérem volt- választam.

A falunapon a vendégságban még lesz alkal-

munk szót váltani- mondta, majd a jelenlevőkkel együtt bevonultunk a rendezvényre.

Egy külön sátor volt felállítva, ahol a vendégeket asztalhoz ültették. Ebéd után borocskázás közben néhány szót váltottam a miniszterrel, ezenközben bemutattam az unokámat is: Miniszter Úr! - engedje meg, hogy bemutassam az unokámat, mint a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem jövő vendőbeli hallgatóját.

Ő érdeklődött, hogy sikerült a felvételi vizsga, majd Leventének nevetve megjegyezte: Na... fiam, akkor jövőbe gyakran fogunk találkozni, hiszen én leszek a főnököd.

Mielőtt eltávoztunk volna, nagyon megköszöntem Hena Úrnak, a gyors és hatékony intézkedést, a polgármester asszony segítségét és meghívását, ezzel teljesült a nagy vágyam, megélhettem, hogy testvéremnek és bajtársainak méltó nyughelye lett.

Ennyi a történet, melyre mondhatnánk azt is, hogy bolde vége lett, de a 18 fiatalember tragikus sorsa kapcsán ez kifejezés ide nem illendő. Az utókor egy emberöltőt halgatta, a végső és méltó tisztesség megadását, de 2010. június 24-én, ugyan némi „unszolásra”, de megtette.

Vajon hány magyar katonát kapartak el honi, vagy idegen földbe végtisztesség nélkül? Talán Pista bácsi nem haragszik, ha azt mondom, a Kenézi síremlék lehetne jelképesen kicsit az övék is, - a ki tudja hol nyugvóké, - a jeltelen ké, - akik áldozatukért az utókortól egy fejfát sem kaptak.

De, lám milyen az élet! Pista bácsi családjában is tetten éhető az élet körforgása, a történelmi ismétlődés, a folytonosság, hiszen hősi halott apáknak, nagyapáknak állított síremléket, ugyanakkor a fiúk, az unokák újra kardot kaptak, hogy ha kell az elődök nyomdokaiba lépjenek. Azt látni közös az óhaj, hogy az a bizonyos kard örökre, a helyében maradjon és viselőjének, ha idős korban eljön az idő, szeretteivel keljen szembenézni, ne fiatalon, a halálosztó géppisztoly csövével.

Pintér Gáb

